

VILNIAUS APYGARDOS TEISMAS

NUTARTIS

2021 m. lapkričio 29 d.
Vilnius

Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjas Arūnas Bartkus rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos (toliau – ir Pareiškėja) atskirąjį skundą dėl Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. spalio 20 d. nutarties, kuria tenkintas R. D. prašymas dėl išlaidų už suteiktas advokato paslaugas priteisimo iš valstybės, atstovaujamos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos.

Teismas

n u s t a t ė:

- 1 Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. sausio 13 d. nuosprendžiu **baudžiamojoje byloje Nr. 1-56-486/2021** R. D. buvo išteisintas nepadarius nusikalstamų veikų, numatytų Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 140 straipsnio 1 dalyje ir 145 straipsnio 1 dalyje.
- 2 Vilniaus apygardos teismo 2021 m. gegužės 11 d. nutartimi baudžiamojoje byloje Nr. 1A-261-932/2021 valstybinį kaltinimą palaikiusios Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros prokurorės apeliacinis skundas atmetas ir nuosprendis paliktas galioti be pakeitimų.
- 3 R. D. Vilniaus miesto apylinkės teismui pateikė prašymą priteisti išlaidas už suteiktas advokato paslaugas baudžiamojoje byloje Nr. 1-56-486/2021.
- 4 Vilniaus miesto apylinkės teismas 2021 m. spalio 20 d. nutartimi R. D. prašymą tenkino ir priteisė 2420 eurų R. D. naudai iš valstybės, atstovaujamos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos.
- 5 Skunde Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos prašo pakeisti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. spalio 20 d. nutarties dalį, kuria priteista 2420 eurų iš valstybės, atstovaujamos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos, pakeičiant instituciją, kuri dalyvavo teismo procese bylos šalies teisėmis ir kurios sprendimas dėl baudžiamojo kaltinimo buvo panaikintas. Pareiškėja nurodo, kad ji, susipažinusi su R. D. prašymu dėl išlaidų už suteiktas advokato paslaugas priteisimo iš valstybės, atstovaujamos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos, 2021 m. spalio 13 d. teismui pateikė atsiliepimą informuodama, kad pareiškėjai nėra žinomos šios baudžiamosios bylos faktinės aplinkybės, nes ji teismo procese nedalyvavo ir apie bylos eigą nebuvo informuota. Pareiškėjos manymu, jei

teismas priimtą sprendimą dėl advokato išlaidų atlyginimo, tokį sprendimą turėtų vykdyti valstybės ar savivaldybės institucija, įstaiga ar kitas subjektas, dalyvavęs teismo procese bylos šalies teisėmis ir kurio sprendimas dėl baudžiamojo kaltinimo buvo panaikintas ar nutrauktas. Pareiškėja, atsižvelgdama į tai, kad ji neturi materialinio ir procesinio suinteresuotumo bylos baigtimi, prašė teismo pašalinti ją iš bylos. Pareiškėja pažymi, jog pirmosios instancijos teismas priimtoje nutartyje neminėjo apie pareiškėjos pateiktą atsiliepiamą ir apie tokį jos prašymą, tačiau tenkino R. D. prašymą dėl išlaidų už suteiktas advokato paslaugas priteisimo iš valstybės ir nurodė priteisti 2420 E. R. D. naudai iš valstybės, atstovaujamos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos.

- 6A. R. D. atstovas advokatas E. M. su pateiktu skundu nesutiko, prašė apylinkės teismo nutartį palikti nepakeistą bei iš suinteresuoto asmens Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos priteisti R. D. naudai 242,00 Eur išlaidų advokato paslaugoms apmokėti už atsiliepiamą į pateiktą skundą ruošimą.

Pareiškėjos skundas tenkintinas iš dalies

- 7Aukštesnės instancijos teismas, patikrinęs skundžiamą nutartį bei skundui nagrinėti pateiktą medžiagą, įvertinęs Pareiškėjos skundo argumentus bei atsiliepiamą į skundą argumentus, konstatuoja, kad Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. spalio 20 d. nutartis priimta neįvertinus visų aplinkybių, todėl yra keistina.

- 8Nors BPK 106 straipsnyje, reglamentuojančiame advokato darbo apmokėjimą, nėra nustatyta, kaip asmeniui apmokamos turėtos išlaidos advokato paslaugoms, kai šis įsiteisėjęsiu teismo nuosprendžiu yra išteisinamas, pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamą praktiką (nutartys administracinio nusižengimo bylose Nr. 2AT-7-5-303/2021, 2AT-7-6-303/2021), remiantis Konstitucinio Teismo 2021 m. kovo 19 d. nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 302¹ straipsnio, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 106 straipsnio atitikties Konstitucijai“, kuriuo pripažinta, kad Baudžiamojo proceso kodekso 106 straipsnis (su 2020 m. birželio 26 d. pakeitimu) tiek, kiek pagal jį asmeniui, dėl kurio priimtas išteisinamasis nuosprendis, atsižvelgiant į bylos aplinkybes, nėra atlyginamos būtinos ir pagrįstos išlaidos advokatui, prieštarauja Konstitucijos 30 straipsnio 1 daliai, 31 straipsnio 6 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui, taip pat nustatyta, kad BPK 106 straipsnyje (su 2020 m. birželio 26 d. pakeitimu) yra Konstitucijai prieštaraujanti teisės spraga, o įstatymų leidėjas naujo teisinio reguliavimo aktualiu šiai bylai aspektu dar nėra nustatęs, sprendžiant konkrečioje byloje išteisinio patirtų advokato teisinės pagalbos išlaidų atlyginimo klausimą, turi būti vadovaujamas bendrosiomis Konstitucijos nuostatomis (6 straipsniu, 30 straipsnio 1 dalimi, 31 straipsnio 6 dalimi, konstituciniu teisinės valstybės principu) bei pagal analogiją BPK 105 straipsnio 5 dalimi.

- 9BPK 105 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad kai procesas nutraukiamas ar kaltinamasis išteisinamas, taip pat kai asmuo, iš kurio turi būti išieškotos proceso išlaidos, neišgali mokėti, proceso išlaidos apmokamos iš valstybės lėšų teisės aktų nustatyta tvarka. Kaip matyti iš šios BPK įtvirtintos nuostatos, baudžiamojo proceso įstatymas nedetalizuoja, kokios valstybinės institucijos atstovauja valstybę, kai bylinėjimosi išlaidos turi būti apmokėtos iš valstybės lėšų. Tokią praktiką formuoja ir teismai, priteisdami asmenims bylinėjimosi išlaidų atlyginimą iš valstybės (pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 28 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-7-6-303/2021; Kauno apygardos teismo 2021 m. spalio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-498-493/2021). Pažymėtina, kad Pareiškėja teigdamą, kad pagal formuojamą teismų praktiką išlaidos už advokato suteiktas paslaugas aptariamoje situacijoje yra priteisiamos iš valstybę atstovaujančios institucijos, kuri dalyvavo teismo procese bylos šalies teisėmis ir pareigomis, klaidina tiek teisimą, tiek kitus proceso dalyvius.

- 10Aptarto teisinio reguliavimo kontekste aukštesnysis teismas pažymi, kad apylinkės teismas iš esmės teisingai išsprendė advokato paslaugų išlaidų atlyginimo klausimą, priteisdamas jas iš valstybės. Tačiau galima sutikti su Pareiškėjos pozicija, jog šiuo atveju nėra pagrindo

Valstybinę mokesčių inspekciją prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos laikyti valstybę atstovaujančia ir atsakinga už advokato paslaugų išlaidų atlyginimą. Pagal formuojamą teismų praktiką, kuri valstybės institucija atlygins iš valstybės lėšų, bus sprendžiama vykdymo proceso metu teisės aktų nustatyta tvarka. Vien dėl to, jog šiuo metu galiojančiame BPK nėra aiškiai sureguliuoti proceso išlaidų atlyginimo klausimai, tuo atveju, kai bylinėjimosi išlaidos turi būti apmokėtos iš valstybės lėšų, negali būti laikoma, kad visais atvejais valstybę atstovaujanti institucija yra Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos.

11N. R. D. atstovas advokatas E. M. prašo priteisti iš suinteresuoto asmens Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos R. D. naudai 242,00 Eur išlaidų advokato paslaugoms apmokėti už atsiliepimo į pateiktą skundą ruošimą, tačiau pažymėtina, kad Pareiškėjos skundas iš dalies tenkintinas, be to, atsižvelgtina į tai, kad skundu Pareiškėja nesiekė apriboti R. D. teisės gauti teisėtai jam priteistas išlaidas, tačiau bandė išsiaiškinti, kuri valstybės institucija turi atstovauti valstybę atlygindama priteistą žalą, todėl prašomos išlaidos iš Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos R. D. naudai nepriteistinos.

12Remiantis tuo, kas išdėstyta, konstatuotina, kad pirmosios instancijos teismas, priteisdamas bylinėjimosi išlaidų atlyginimą iš valstybės, atstovaujamos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos, padarė neteisingas ir teisiškai nepagrįstas išvadas, todėl skundžiamos nutarties dalis dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo keistina.

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 364 straipsnio 8 dalies 3 punktu, 9 dalimi,

n u t a r i a :

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos skundą tenkinti iš dalies.

Pakeisti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. spalio 20 d. nutarimo dalį, kuria R. D. priteista 2420 eurų iš valstybės, atstovaujamos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos,

priteisiant *R. D. 2420 eurų patirtų išlaidų advokato paslaugoms apmokėti atlyginimą iš valstybės.*

Nepriteisti iš Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos R. D. naudai 242,00 Eur išlaidų advokato paslaugoms apmokėti už atsiliepimo į pateiktą skundą ruošimą.

Nutartis įsigalioja nuo jos priėmimo dienos ir yra neskundžiama.

Teisėjas

Arūnas Bartkus